

ORACLE MA'LUMOTLAR BAZASINI BOSHQARISH TIZIMINI O'RNATISH VA SOZLASH JARAYONI

Xolmirzayev Muslimbek

muslimxolmirzayev555@gmail.com

Alisher Ismailov

alisherismailov1991@gmail.com

Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18889144>

Annotatsiya

Ushbu maqolada Oracle ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimini o'rnatish va sozlash jarayoni tahlil qilinadi. Oracle MBBT zamonaviy axborot tizimlarida keng qo'llaniladigan kuchli platformalardan biri hisoblanadi. Maqolada Oracle tizimining asosiy imkoniyatlari, uning arxitekturasi, kompyuterga o'rnatish bosqichlari hamda dastlabki sozlash jarayonlari batafsil yoritib beriladi. Shuningdek, ushbu mavzu bo'yicha chop etilgan ilmiy maqolalar tahlil qilinib, Oracle tizimining afzalliklari va amaliy ahamiyati ko'rsatib o'tiladi.

Hozirgi kunda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida katta hajmdagi ma'lumotlarni saqlash, qayta ishlash va boshqarish muhim vazifalardan biriga aylandi. Tashkilotlar, banklar, davlat idoralari va yirik kompaniyalar o'z faoliyatida katta hajmdagi ma'lumotlardan foydalanadi. Ushbu ma'lumotlarni samarali boshqarish uchun ma'lumotlar bazasini boshqarish tizimlari (MBBT) qo'llaniladi.

Shunday tizimlardan biri Oracle ma'lumotlar bazasi hisoblanadi. Oracle kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan ushbu tizim yuqori darajadagi xavfsizlik, ishonchlik va samaradorlik bilan ajralib turadi. Oracle ma'lumotlar bazasi ko'plab korporativ tizimlarda, bank sohasida, elektron tijorat platformalarida va davlat boshqaruvi tizimlarida keng qo'llaniladi.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi Oracle ma'lumotlar bazasini o'rnatish, sozlash va undan foydalanish jarayonlarini ilmiy asosda yoritishdan iboratdir.

O'rganilgan adabiyotlar tahlili

Oracle ma'lumotlar bazasi bo'yicha ko'plab ilmiy maqolalar va tadqiqotlar mavjud. Ushbu tadqiqotlarda Oracle tizimining arxitekturasi, ma'lumotlarni boshqarish usullari va tizim samaradorligi o'rganilgan.

Date (2019) o'z tadqiqotida ma'lumotlar bazasi tizimlarining nazariy asoslarini yoritib bergan va Oracle tizimi korporativ darajadagi ma'lumotlar bazalarini boshqarishda samarali ekanligini ta'kidlagan.

Elmasri va Navathe (2016) ma'lumotlar bazasi tizimlarining tuzilishi va ishlash tamoyillarini tahlil qilgan. Ularning ishida Oracle tizimi ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash va xavfsiz saqlash imkoniyatlari bilan ajralib turishi ko'rsatib o'tilgan.

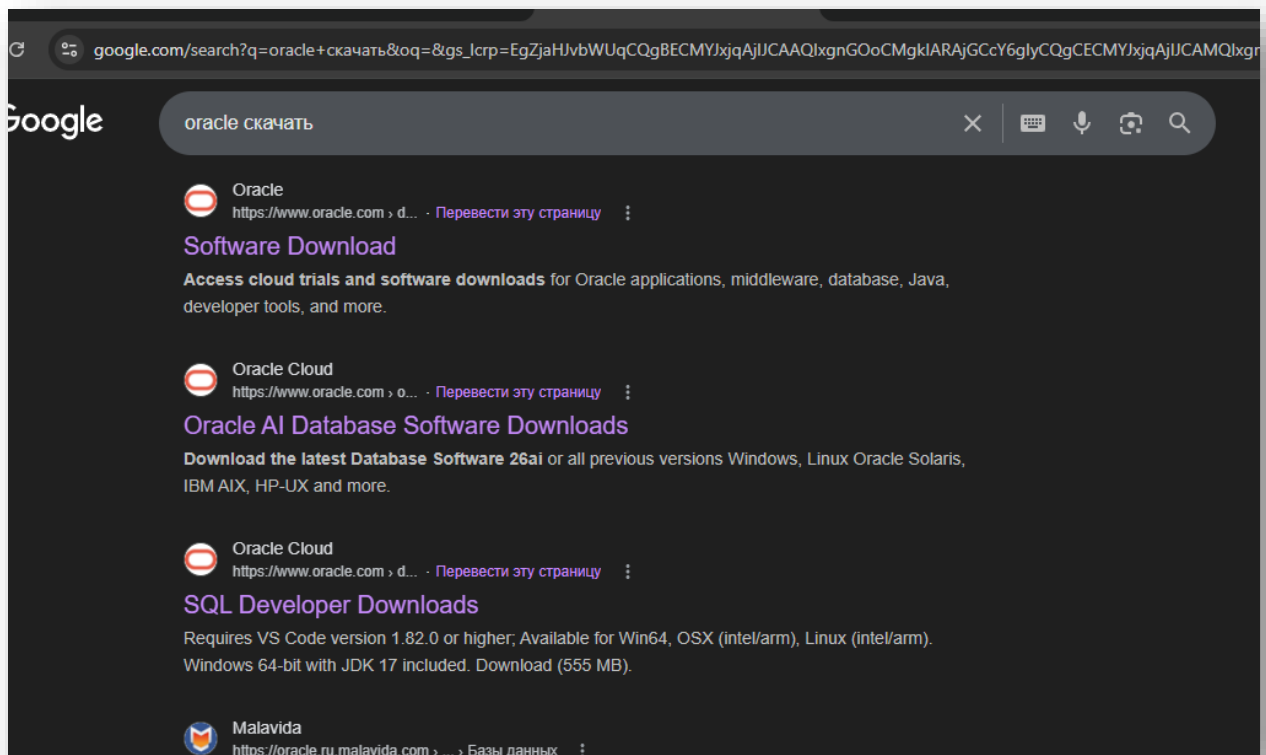
Connolly va Begg (2015) esa ma'lumotlar bazalarini loyihalash va boshqarish jarayonlarini o'rgangan. Ular Oracle tizimi yirik korporativ axborot tizimlarida keng qo'llanilishini ilmiy jihatdan asoslab berganlar.

Ushbu adabiyotlar Oracle ma'lumotlar bazasi zamonaviy axborot tizimlarida muhim o'rin egallashini ko'rsatadi.

Oracle tizimini o'rnatish va sozlash jarayoni

Oracle ma'lumotlar bazasini o'rnatish bir necha muhim bosqichlardan iborat. Har bir bosqichni to'g'ri bajarish tizimning barqaror ishlashini ta'minlaydi.

Birinchi bo'lib googlega kirib qidiruv qismiga oracele skachat deb qidiramizva chiqan birinchi saytga kiramiz.

1-rasm

Saytga kirgandan so'ng pastroq o'tib "Dowland Oracle Ai Database free for Windows (Zip)"ni bosib yuklab olamiz

Oracle AI Database Free

Run Oracle AI Database 26ai Free on Linux

Download Oracle AI Database Free for Oracle Linux 8 (RPM)

[Oracle AI Database Free Installation Guide for Linux](#)

Run Oracle AI Database 26ai Free on Windows

Download Oracle AI Database Free for Windows (ZIP)

[Oracle AI Database 26ai Free Installation Guide for Windows](#)

Run the Oracle AI Database 26ai Free Container with Docker

Ideal for macOS, Linux, and other...
Use the following pull command...

Copy

2-rasm

Zipni yuklagandan keyin. Uni birorta papka ichiga zipdan chiqarib olamiz.

File Name	Size	Type	Date
files (1).zip	13 153	Архив ZIP - WinRAR	24.02.2026 9:13
files (2).zip	16 927	Архив ZIP - WinRAR	24.02.2026 10:10
files (3).zip	43 002	Архив ZIP - WinRAR	05.03.2026 12:36
files (4).zip	43 002	Архив ZIP - WinRAR	05.03.2026 12:37
files.zip	24 843	Архив ZIP - WinRAR	24.02.2026 8:48
foydalanuvchi (...)	3 634 200	Архив WinRAR	12.02.2026 8:44
foydalanuvchi.rar	3 692 230	Архив WinRAR	12.02.2026 8:38
oracle-ai-databa...	1 388 868 2...	Архив ZIP - WinRAR	06.03.2026 9:03
todolist.rar	3 398 355	Архив WinRAR	03.03.2026 9:30
ToDoListApp_Fu...	1 447	Архив ZIP - WinRAR	04.03.2026 12:09
ToDoListApp_Fu...	1 447	Архив ZIP - WinRAR	04.03.2026 12:02
2026-03-03_11-1...	25 119	Рисунок PNG	03.03.2026 11:10
2026-03-03_11-3...	276 832	Рисунок PNG	03.03.2026 11:32
2026-03-03_11-3...	259 709	Рисунок PNG	03.03.2026 11:32
2026-03-03_11-3...	182 235	Рисунок PNG	03.03.2026 11:36
2026-03-03_11-4...	28 544	Рисунок PNG	03.03.2026 11:46
2026-03-03_12-2...	541 613	Рисунок PNG	03.03.2026 12:28

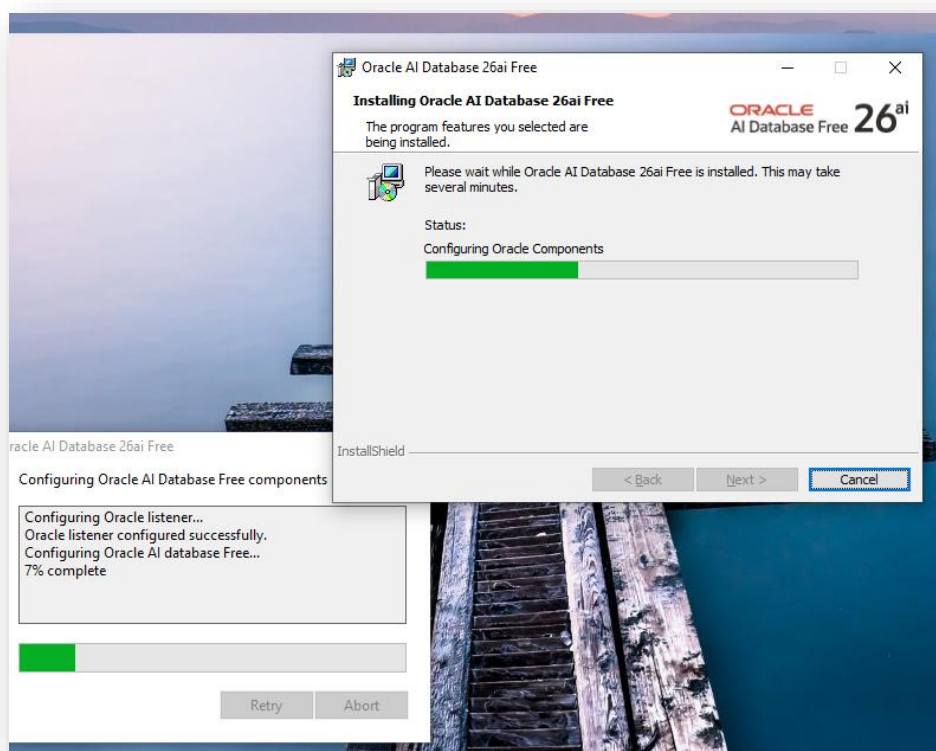
3-rasm

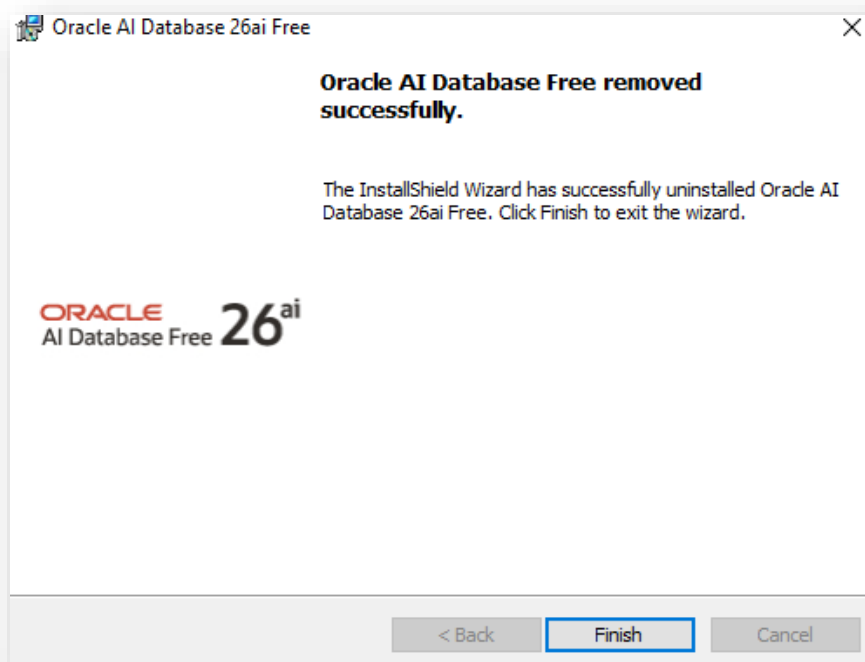
1041.mst	04.11.2025 4:48	Файл "MST"	96 КБ
1042.mst	04.11.2025 4:48	Файл "MST"	92 КБ
1046.mst	04.11.2025 4:48	Файл "MST"	96 КБ
2052.mst	04.11.2025 4:48	Файл "MST"	76 КБ
DB	04.11.2025 4:49	Архив WinRAR	1 330 421 КБ
FREEInstall.rsp	16.10.2025 1:56	Файл "RSP"	1 КБ
Oracle AI Database 26ai Free	04.11.2025 4:49	Пакет установщи...	6 025 КБ
regid.2020_12.com.oracle_dat	04.11.2025 4:17	Файл "ORACLE_D...	3 КБ
regid.2020_12.com.oracle_dat1	04.11.2025 4:17	Файл "ORACLE_D...	3 КБ
setup	04.11.2025 4:49	Приложение	1 242 КБ
Setup	04.11.2025 4:48	Параметры конф...	6 КБ

4-rasm

Zipdan chiqarganimizdan keyin. "setup" usitga bosib o'rnatamiz

5-rasm

6-rasm Oʻrnatib boʻldi. Endi ishlatishimiz mumkin

Masalan, SQL buyruqlari orqali yangi foydalanuvchi yaratish mumkin:

```
CREATE USER test IDENTIFIED BY 12345;
```

```
GRANT CONNECT, RESOURCE TO test;
```

Shuningdek, jadval yaratish orqali maʼlumotlar bazasida maʼlumotlarni saqlash mumkin:

```
CREATE TABLE talabalar (  
id NUMBER,  
name VARCHAR2(50),  
age NUMBER);
```

Oracle tizimi bilan ishlash uchun SQL Developer, SQL*Plus va Oracle Enterprise Manager kabi vositalardan foydalaniladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Oracle maʼlumotlar bazasini boshqarish tizimi zamonaviy axborot tizimlarida muhim oʻrin tutadi. Ushbu tizim katta hajmdagi maʼlumotlarni saqlash, qayta ishlash va boshqarish imkonini beradi. Oracle tizimini toʻgʻri oʻrnatish va sozlash uning samarali ishlashini taʼminlaydi. Maqolada Oracle tizimini oʻrnatish bosqichlari, konfiguratsiya jarayonlari hamda

tizim bilan ishlash usullari batafsil ko'rib chiqildi. Kelajakda Oracle texnologiyalari yanada rivojlanib, turli sohalarda keng qo'llanilishi kutilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Date, C. J. (2019). An Introduction to Database Systems. Pearson.
2. Elmasri, R., & Navathe, S. (2016). Fundamentals of Database Systems. Pearson.
3. Connolly, T., & Begg, C. (2015). Database Systems: A Practical Approach. Pearson.
4. Silberschatz, A., Korth, H., & Sudarshan, S. (2019). Database System Concepts. McGraw-Hill.
5. Coronel, C., & Morris, S. (2018). Database Systems: Design, Implementation, and Management.
6. Opper, A. (2017). Databases Demystified. McGraw-Hill.
7. Harrington, J. (2016). Relational Database Design.
8. Stephens, R. (2015). Beginning Database Design.
9. Kroenke, D. (2016). Database Processing. Pearson.
10. Ramakrishnan, R., & Gehrke, J. (2017). Database Management Systems.
11. Pratt, P., & Last, M. (2017). Concepts of Database Management.
12. Garcia-Molina, H. (2018). Database Systems: The Complete Book.
13. Rob, P., & Coronel, C. (2018). Database Systems: Design and Implementation.
14. Oracle Corporation. (2023). Oracle Database Installation Guide.
15. Oracle Corporation. (2022). Oracle Database Administrator's Guide.

